

P6_TA(2005)0228

A kisebbségek védelme és a megkülönböztetés elleni politikák a kibővített Európában

Az Európai Parlament állásfoglalása a kisebbségek védelméről és a megkülönböztetés elleni politikákról a bővítés utáni Európában (2005/2008(INI))

Az Európai Parlament,

- tekintettel az EU-Szerződés 6. és 7. cikkére, melyek lefektették a célokat, hogy az Unió a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térséggé váljon; érvényesüljenek a szabadságjogok, a demokrácia, valamint az alapvető emberi jogok védelme és a jogállamiság,
- különös tekintettel az EK-Szerződés 13. cikkére, amely meghatározza a Közösség feladatait a nemi, faji, etnikai, vallási, valamint fogyatékoság, kor és szexuális beállítottság alapján történő megkülönböztetés elleni küzdelemhez, az EK-szerződés 63. cikkére, amely meghatározza a harmadik ország állampolgárai integrálását is támogató menekültügyi és bevándorlási politika kereteit, valamint az Unió további jogalapjaira ezen a területen,
- tekintettel az európai alkotmányt létrehozó szerződésre, ami a jelenlegi közösségi vívmányoknak különösen az alapvető jogok chartája általi továbbfejlesztése, és ezáltal az alapvető jogok jelentőségének erősítése ⁽¹⁾,
- tekintettel az alkotmány szerződésnek a megosztott hatáskörök területeire hivatkozó I-14. cikkére, amely hatáskört biztosít az EU-nak a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésén alapuló térség területén, beleértve az emberi jogokat, és szem előtt tartva, hogy a kisebbségi jogok az általános emberi jogok kulcsfontosságú elemét képezik;
- tekintettel a személyek közötti, faji- vagy etnikai származásra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról szóló 2000. június 29-i 2000/43/EK tanácsi irányelvre ⁽²⁾, a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelvre ⁽³⁾, továbbá a 2002. szeptember 23-i 2002/73/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre ⁽⁴⁾ a férfiak és nők közötti egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés, az előmenetel és a munkakörülmények terén történő végrehajtásáról szóló 76/207/EGK tanácsi irányelv módosításáról,
- különös tekintettel a Bizottság által kiadott egyenlő elbánással és megkülönböztetés-ellenességgel foglalkozó zöld könyvre a bővítés utáni Európai Unióban (COM(2004)0379), valamint a Rasszizmus és Idegengyűlölet Európai Megfigyelőközpontja által elfogadott éves és tematikus jelentésekre.
- tekintettel eljárási szabályzata 45. cikkére,
- tekintettel az Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság jelentésére és a Foglalkoztatási és Szociális Bizottság, a Kulturális és Oktatási Bizottság, valamint a Nőjogi és Esélyegyenlőségi Bizottság véleményére (A6-0140/2005),

⁽¹⁾ Amint az alkotmány szerződés életbe lép, először fog megjelenni a „kisebbség” kifejezés az elsődleges jogban, két rendelkezésben: a charta 21. cikkében (az Alkotmány II-81. cikke), mely tilt mindenféle „nemzeti kisebbséghez tartozáson” alapuló megkülönböztetést; az Alkotmány I-2. cikkében, mely a „kisebbségek személyek jogait is tartalmazó emberi jogokat” olyan értéknek tekinti, amin maga „az Unió alapul”. Az Alkotmány kimondja, hogy az Unió „küzd a társadalmi kirekesztés és a megkülönböztetés ellen, és előmozdítja a társadalmi igazságosságot és védelmet, a nők és a férfiak közötti egyenlőséget, a nemzedékek közötti szolidaritást, valamint a gyermekek jogainak védelmét” (I-3. cikk (3) bekezdés, 2. albekezdés).

⁽²⁾ HL L 180., 2000.7.19., 22. o.

⁽³⁾ HL L 303., 2000.12.2., 16. o.

⁽⁴⁾ HL L 269., 2002.10.5., 15. o.

2005. június 8., szerda

- A. szem előtt tartja, hogy különbség van a kisebbségvédelem és megkülönböztetés-ellenes politikák között; megállapítja, hogy az egyenlő elbánás valamennyi polgár alapjoga és nem kiváltsága, a toleranciának pedig általános viselkedésnek kell lennie, nem pedig olyan kedvezménynek, amit egyeseknek megadnak, másoknak pedig nem; úgy ítéli meg, hogy a megkülönböztetés összes formája ellen egyforma erővel kell küzdeni; emlékeztet arra, hogy a nemzeti kisebbségek hozzájárulnak Európa gazdagságához,
- B. mivel az Európai Unióban minden egyénnek egyenlő módon joga és kötelezettsége a társadalom teljes, aktív és beilleszkedett, a törvény előtt egyenlő tagjának lenni; mivel minden személy mindenképp egyén és egyedi személy, és sem a kirekesztés, sem a hátrányos megkülönböztetés, sem pedig a közösségtől való visszavonulás nem magyarázható vagy indokolható kisebbséghez tartozással;

A politika és a megkülönböztetés elleni politikák és a kisebbségek védelmének sürgető szükségessége

1. a 25 tagúvá bővült Unió és 450 millió lakosa szempontjából alapvető fontosságúnak ítéli:
 - az Unióban élő népek közötti kapcsolatok, az ezek által képviselt cél, valamint az Európai Unióhoz tartozás érzésének megerősítését és minden egyes ember saját történelmének, kultúrájának, identitásának és jellegzetességének elismerését,
 - az intézkedések és a hatalomgyakorlás következetesebbé tételét helyi, regionális, nemzeti és uniós szinten, a szubszidiaritás elvével összhangban, illetve
 - a meglévő jogszabályok időben történő végrehajtását és így az e területen elfogadott irányelvek átültetését;
 - a bizalom elvének tiszteletben tartását, amint arra az Európai Parlament 2004. április 20-i állásfoglalása hivatkozik a Bizottságnak az EU-Szerződés 7. cikkére vonatkozó közleményével kapcsolatos állásfoglalásáról: az Európai Unió alapvető értékeinek megőrzése és előmozdítása ⁽¹⁾;
2. emlékeztet arra, hogy az EK-Szerződés 191. cikke értelmében az európai szintű politikai pártok fontos integrációs tényezők az Unión belül; aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a nyilvánosság egyre inkább elfogadja egyes vezető politikusok és kormánytagok mélyen fajgyűlölő, antiszemita, iszlámellenes és homofób kijelentéseit és cselekedeteit; felszólítja az összes politikai pártot, hogy újítsák meg elkötelezettségüket az 1997. december 5-én elfogadott európai politikai pártok chartája a rasszizmus nélküli társadalomért iránt, és ezért hangsúlyozza, hogy a pártok alapvető előfeltételei egy nem kirekesztő kisebbségi politika eléréséhez a következők:
 - a politikai döntéshozatalban való megfelelő képviselet szükségessége,
 - az egyenlő elbánás biztosításának szükségessége a kisebbségek számára az oktatás, az egészségügy, a szociális szolgáltatás, az igazságszolgáltatás és egyéb közszolgáltatások területén;
 - szükséges, hogy az Európai Parlament figyelembe vegye az EU és tagállamai kulturális és nyelvi sokszínűségét (ugyanis a tagállamonkénti helyek száma minden egyes bővítéssel csökkenni fog);
3. tudomásul veszi azt a tényt, hogy az uniós kisebbségi ügyek eddig még nem kaptak elég nagy figyelmet az Unióban, és ezért most magasabb fokú odafigyelést igényelnek. Ez szükséges ahhoz, hogy növelni lehessen a közhatalóságok intézkedéseinek hatékonyságát ezen a téren; úgy véli, hogy az Alapvető Jogok Ügynöksége a jövőben kulcsfontosságú szerepet fog betölteni ezen a területen;
4. rámutat, hogy a közelmúltbeli és jövőbeli bővítések nyomán egyre több lett, illetve lesz az olyan tagállam, amelyet a kulturális és a nyelvi sokszínűség jellemez; ezért úgy gondolja, hogy az EU-nak különleges felelőssége van a kisebbségek jogainak biztosításában;
5. hangsúlyozza azt a tényt, hogy a kisebbségi jogok szerves részét képezik az alapvető emberi jogoknak, és szükségesnek tartja a (nemzeti) kisebbségek, a bevándorlók és a menedékkért folyamodók közötti világos különbségtételt;

(¹) HL C 104. E, 2004.4.30., 408. o.

2005. június 8., szerda

6. sürgeti a Bizottságot, hogy határozzon meg keretet a nemzeti kisebbségek védelmére szolgáló politikai szabályra vonatkozóan, tekintettel a nemzeti kisebbségek védelmét szolgáló európai keretegyezmény 4. cikkének (2) bekezdésében foglaltakra: „A Felek vállalják, hogy – amennyiben szükséges – megfelelő intézkedéseket fogadnak el annak érdekében, hogy a gazdasági, a társadalmi, a politikai és a kulturális élet valamennyi területén előmozdítsák a nemzeti kisebbségekhez tartozó személyek, illetve a többséghez tartozók közötti teljes és valós egyenlő bánásmódot. Ebből a szempontból megfelelőképpen figyelembe veszik a nemzeti kisebbségekhez tartozó személyek speciális körülményeit”;

7. rámutat a kisebbségekkel kapcsolatos politika következetlenségére: noha a kisebbségek védelme része a koppenhágai kritériumoknak, a közösségi politikában nincsen szabály a kisebbségi jogokra vonatkozóan és nem létezik közösségi definíció arra vonatkozóan, hogy kit tekintenek kisebbséghez tartozónak; megállapítja, hogy nem szerepel meghatározás a kisebbségekről az Egyesült Nemzetek nemzeti, vagy etnikai, vallási és nyelvi kisebbségekhez tartozó személyek jogairól szóló nyilatkozatában, illetve a nemzeti kisebbségek védelmét szolgáló európai keretegyezményben sem; javasolja, hogy egy ilyen meghatározásnak az Európa Tanács 1201(1993) számú ajánlásában található „nemzeti kisebbség” meghatározásán alapuljon, amely szerint a nemzeti kisebbség egy államban élő személyek olyan csoportja, amely:

- az adott állam területén rendelkezik lakóhellyel
- hosszú távú, szilárd és tartós kapcsolatokat tart fenn ezzel az állammal,
- különálló etnikai, kulturális, vallási vagy nyelvi jellegzetességeket mutat,
- kellőképpen reprezentatív, noha számban kisebb, mint az adott állam, vagy az adott állam régiója lakosságának többi része;
- arra törekszik, hogy együttesen megőrizze azt, ami közös identitásukat képezi, beleértve kultúrájukat, hagyományukat, vallásukat vagy nyelvüket;

8. úgy ítéli meg, hogy a fent vázolt helyzetből világosan megállapítható, hogy:

- nem létezik egységes megoldás, amely minden tagállamban javítaná a kisebbségek helyzetét,
- a múltbeli tapasztalatokat és a tagállamokban zajló társadalmi párbeszédet, valamint az ENSZ polgári és politikai jogok nemzetközi egyezségokmányát, az ENSZ faji diszkrimináció valamennyi formájának eltörléséről szóló nemzetközi egyezményét, az Európa Tanács egyezményeit (mint például a nemzeti kisebbségek védelmét szolgáló európai keretegyezmény), a regionális vagy kisebbségi nyelvek európai chartáját és az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény 12. záradékát alapul véve meg kell fogalmazni az EU közhatóságai számára néhány közös és minimális célt; emlékeztet továbbá az EBESZ keretében kidolgozott elvek (így különösen a nemzeti kisebbségeknek a közéletben történő hatékony részvételéről szóló lundi ajánlások, a nemzeti kisebbségek oktatáshoz való jogairól szóló hágai ajánlások, és a nemzeti kisebbségek nyelvi jogairól szóló oslói ajánlások) végrehajtására;

9. megállapítja, hogy a Bizottság már számításba vette ezeket a rendelkezéseket a koppenhágai kritériumok keretében ⁽¹⁾ a közép és kelet európai országokkal, Ciprussal, Máltával és a jelenlegi tagjelölt országokkal folytatott csatlakozási tárgyalások idején;

10. rámutat arra a tényre, hogy a kisebbségek védelmét és a megkülönböztetés-ellenességet szorgalmazó politikák megvalósítása során az Unió nem kérdőjelezheti meg a tagállamok jogi és alkotmányos rendszerét és annak az alapelvnek a betartását sem, hogy a törvény előtt mindenki egyenlő;

⁽¹⁾ A három koppenhágai kritérium egyike alapján érvényesülnie kell a stabil demokráciának, a jogállamiságnak, az emberi jogoknak, valamint a kisebbségek elismerésének és védelmének.

2005. június 8., szerda

Az EK-Szerződés 13. cikkében előírt intézkedések és a tagállami válaszok hiányosságai

11. sajnálatosnak tartja a megkülönböztetés-ellenes politikák megvalósításának elégtelen állapotát; sürgeti mindenekelőtt a tagállamokat, hogy gyorsítsák fel a megkülönböztetés-ellenes politikák átültetését, különös tekintettel a 2000/43/EK irányelv és a 2000/78/EK irányelv átültetését illetően, és sürgeti a Bizottságot, hogy a „2007 az esélyegyenlőség európai éve” keretében megfogalmazott célok egyike továbbra is a megfelelő megoldás megtalálása legyen az alábbi problémákra:

- késedelmes és elégtelen átültetés a tagállamok részéről ⁽¹⁾,
- az egyenlőség megteremtéséért dolgozó testületek felállításának kudarca ⁽²⁾,
- a nem kormányzati szervezetek jogállásáról szóló megfelelő rendelkezések meghozásának elmulasztása,
- képzés- és kapacitásbővítés, melyek kiemelkedő fontossággal bírnak, hogy a megkülönböztetés-ellenes jogszabályok hatékonyak lehessenek (határozott igény van arra, hogy képezzék a bírákat, ügyvédeket, a nem kormányzati szerveken belüli ügyvédeket stb. a legfontosabb előírások és elvek tekintetében, mint pl. a közvetlen és közvetett diszkrimináció, bizonyítási kötelezettség stb.),
- tájékoztatás, mivel az irányelv elvárja a tagállamoktól, hogy tájékoztassa az embereket a megkülönböztetés-ellenes jogszabály rendelkezéseiről (a nagyobb társadalmi tudatosság eléréséhez szükség van a nem kormányzati szervezetek és a szociális partnerek bevonására, hogy biztosítani lehessen, hogy az irányelv által felkínált lehetőségekkel kapcsolatos információk eljuttanak a hátrányos megkülönböztetés lehetséges áldozataihoz);

12. megállapítja az olyan mechanizmusok létrehozásának fontosságát, amelyek az adatvédelmi jogszabályokkal összhangban adatokat gyűjtenek a faji megkülönböztetéssel kapcsolatban, és amelyek hatékony eszközként szolgálnak a faji alapon történő megkülönböztetés elleni harc és a fajok közötti egyenlőség előmozdításának politikái és gyakorlata meghatározása, ellenőrzése és felülvizsgálata során;

13. megállapítja, hogy sok esetben a Közösségi jog csak korlátozott mértékben kerül átvételre, ennek oka pedig legtöbbször a társadalmi struktúrák figyelmen kívül hagyása és a polgárok részéről tapasztalható bizalmatlanság és kételkedés; úgy ítéli meg, hogy a tagállamoknak jogalkotásukkal, kollektív szerződésekkel vagy gyakorlatukkal bátorítaniuk kell az állami és a magánszektor alkalmazottait az esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód alapelveinek a munkahelyen, a munkafeltételekben, a foglalkoztatáshoz való hozzáférésben, a karrierfejlődésben, a fizetésben és a szakmai képzésben megnyilvánuló programszerű és módszeres támogatására;

14. az egyenlő elbánás és a megkülönböztetés-ellenesség tekintetében egy integrált megközelítést, illetve ezeknek az elképzeléseknek a vonatkozó EU politikákba történő beemelését szorgalmazza; alapvető célnak tartja annak biztosítását, hogy a tagállamok hatékonyan és megfelelően kezeljék a társadalmukban jelentkező növekvő sokszínűséget;

15. üdvözli a fent említett zöld könyvben javasolt megvalósíthatósági tanulmányt, amely fontos lépés az EU közös kisebbségvédelmi szabványai felé tett úton, és támogatja a további olyan EU jogszabályokat, amely megtiltják a fogyatékos, a vallás, a szexuális beállítottság és a kor alapján történő diszkriminációt, és támogatják az egyenlő elbánást az áruk és szolgáltatások biztosítása terén;

⁽¹⁾ A Bizottság a 2000/43/EK és a 2000/78/E irányelv átvételére vonatkozó nemzeti lépések elégtelen közlése miatt már szabálysértési eljárást indított néhány tagállam ellen. A közeljövőben további szabálysértési eljárásokra lehet számítani „megfelelőség hiánya” (hiányos vagy helytelen átvétel) miatt.

⁽²⁾ A Bizottság súlyos kételyeket fogalmazott meg a 2000/43/EK irányelvben előírt egyenlő elbánással foglalkozó testületek működésével kapcsolatban. Ahol már léteznek ilyen testületek, ott kételyek merülnek fel függetlenségükkel és megfelelő működésükkel kapcsolatban.

2005. június 8., szerda

16. úgy ítéli meg, hogy a globalizáció során, ahol a gazdasági tevékenység földrajzilag nincs kötve és a tőke- és munkaerő vándorlás eddig nem látott méreteket öltött, az egyenlőség elérése és a diszkrimináció megszüntetése nem valósítható meg pusztán „európai nézőpontból”; felhívja a figyelmet arra, hogy a világ piacain tapasztalható árubőség sokszor a munkaerő kihasználása révén jön létre (amely gyakorlat illegális bevándorláshoz vezet) és hogy a fejlettebb régiók (USA, EU) a kevésbé fejlett déli területekről „importálják” az emberi tudományos erőforrást, ezzel lehetetlenné téve az „alulfejlettség” legyőzését;

17. úgy ítéli meg, hogy prioritásként az Uniónak a tagállamokkal egyetértésben és a már meglévő jogi alapokat felhasználva egy koherens integrációs politikát kellene előnyben részesítenie jogalkotási intézkedések elfogadása és pénzügyi támogatás biztosítása révén;

18. megállapítja, hogy amint azt a hágai program is kijelenti, le kell bontani harmadik országok állampolgárainak beilleszkedésével kapcsolatos akadályokat, és a nemzeti integrációs politikák és EU kezdeményezések jobb összehangolására hív fel ezen a területen; az integrációval kapcsolatos koherens európai keretre vonatkozó közös elveknek tartalmazniuk kell azt a ténnyt, hogy az integráció:

- egy folyamatos kétirányú folyamat, amely magában foglalja mind a legálisan letelepedett harmadik országbeli állampolgárokat, mind pedig a fogadó társadalmat,
- magában foglalja, de egyben meg is haladja a megkülönböztetés elleni politikát,
- magában foglalja az Európai Unió alapértékeinek és az alapvető emberi jogoknak a tiszteletét,
- alapvető jártasságokat tesz szükségessé a társadalomban történő részvétel céljából,
- a társadalom összes tagja közötti gyakori interakcióra és kultúráközi párbeszédre épül a közös fórumokon és tevékenységeken belül a kölcsönös megértés javítása érdekében,
- különböző politikai területekre is kiterjed, beleértve a foglalkoztatást és az oktatást;

egyetért az Európai Tanáccsal abban, hogy szükség van az integrációval kapcsolatos tapasztalatok és információk strukturált cseréjének elmozdítására;

Többféle alapon megkülönböztetett kisebbségek, beleértve a fajon, etnikai származáson, szexuális beállítottságon, valláson, fogyatékoságon és életkoron alapuló megkülönböztetést

19. üdvözli a Bizottság fogyatékosokkal szembeni egyenlő bánásmódról szóló közleményében vállalt kötelezettségeket: az európai cselekvési tervet (COM(2003)0650), amely folytatása a 2003-as fogyatékosok európai évének, és kiemelten üdvözli, hogy a Bizottság elfogadta a fogyatékosok számára vázolt európai cselekvési tervet; felhív a cselekvési terv céljainak és eszközeinek megerősítésére azzal a céllal, hogy a fogyatékosokkal, a diszkrimináció-mentességgel és hozzáférhetőséggel kapcsolatos alapelvek beépüljenek az EU kezdeményezéseibe, különösen a törvényhozási kezdeményezésekbe;

20. felhívja a figyelmet a bűnözés és a terrorizmus elleni intézkedések esetleges diszkriminációs mellékhatásaira, ugyanis bizonyítékok vannak arra, hogy az etnikai kisebbségek ötször-hatszor nagyobb valószínűséggel vannak kitéve rendőri intézkedésnek, a személyazonosság igazolásának stb.

21. felszólítja az Európai Unió intézményeit, a tagállamokat, az összes európai demokratikus pártot, a civil társadalmat, valamint ennek egyesületeit, hogy:

- ítélik el az antiszemitizmus minden megnyilvánulását és mindenfajta muzulmán- és keresztényellenes viselkedést, a holokausztot tagadó elméletek újjáélesztését, a népiértékek tagadását és lekicsinylését, az emberiség ellen elkövetett és a háborús bűnöket,

2005. június 8., szerda

- ítélik el az intolerancia minden megnyilvánulását, a fajgyűlölet szítását és minden zaklató cselekedetet vagy fajgyűlölet szította erőszakot,
 - ítélenek el mindenféle vallási, fajgyűlölet vagy intolerancia szította erőszakos cselekedetet, beleértve az összes vallás kegyhelyei, templomai és szentélyei elleni támadásokat;
 - ítélik el a homofób vagy a transzfób erőszak valamennyi lépését és megnyilvánulását, beleértve akár az állam, akár pedig magánszemélyek részéről megnyilvánuló zaklatást, megalázást, illetve verbális vagy fizikai bántalmazást⁽¹⁾,
 - ítélik el azt a tényt, hogy a vallási és etnikai alapon történő hátrányos megkülönböztetés számos szinten jelen van az Európai Unió által elfogadott, az EK-Szerződés 13. cikkében szereplő kérvényben található jelentős intézkedések ellenére; ezzel összefüggésben különösen felhívja a figyelmet a bíróságok által a kisebbségekből származó emberekkel szemben alkalmazott megkülönböztetésre;
22. megismétli a vallási alapon történő megkülönböztetés tilalmát; felhívja a tagállamokat és a tagjelölt országokat arra, hogy biztosítsák a teljes vallásszabadságot és biztosítsanak egyenlő jogokat valamennyi vallás számára; megismétli azonban, hogy a vallásszabadság nem igazolja a megkülönböztetést, például az oktatás területén;
23. észrevételezi azt a folyamatos előítéletet és homofóbiát, amely továbbra is beszivárog a nyilvánosság körébe, és felhívja az Uniót arra, hogy gyakoroljon nyomást a tagállamokra a nemzetközi és európai emberi jogi rendelkezések betartatása érdekében;
24. úgy véli, hogy fellépésre van szükség a fokozódó homofóbia ellen; aggodalommal tölti el a homoszexuálisok elleni fokozódó erőszak, például az iskolában és a munkahelyen egyaránt megnyilvánuló megfélemlítés, a vallási és politikai vezetők által tett gyűlölettel teli megjegyzések, az egészségügyi szolgáltatásokhoz történő korlátozott hozzáférés (például a biztosításból történő kizárás, az átültetésre váró szervek korlátozott hozzáférhetősége), valamint a munkaerőpiachoz történő korlátozott hozzáférés; felhívja a Bizottságot, hogy készítsen közleményt a házasság, vagy törvényesen elismert egynemű pároknak az EU-n belüli szabad mozgásának útjában álló akadályokról;
25. megállapítja, hogy az elmúlt években az európai társadalmak szívében tapasztalt burjánzó munkanélküliség és szegénység különleges, egyenlőtlenség és diszkrimináció által meghatározott helyzetet idézett elő;
26. megállapítja, hogy az idősök körében magas a munkanélküliek aránya, melynek oka, hogy nehezebben férnek hozzá képzési programokhoz és új munkalehetőségekhez;
27. felhívja a társadalmi partnereket arra, hogy tegyenek jelentős erőfeszítést a fogyatékoság és az életkor alapján történő megkülönböztetés kiküszöbölésére, és biztosítsák a munkaerőpiachoz történő radikálisan jobb hozzáférést;
28. meggyőződése, hogy ennek a törekvésnek támogatnia kell a társadalom különféle rétegei közti párbeszédet és együttműködést helyi és országos szinten is, beleértve a különböző kulturális, etnikai és vallási csoportok közötti párbeszédet és együttműködést; felhívja a tagállamokat, hogy vonják be az érintett feleket és konzultáljanak velük;
29. sürgeti a Tanácsot és a Bizottságot, valamint a tagállamok helyi, regionális és nemzeti végrehajtó szerveit, hogy működjenek együtt a diszkrimináció minden formája ellen, beleértve az antiszemitizmust, az iszlamofóbia, muszlimellenes és romaellenes viselkedést, a romafóbiát és iszlamofóbiát és a kisebbségi csoportok ellen elkövetett erőszakos cselekedeteket (beleértve a romákat és a harmadik ország népeit), hogy érvényesülhessenek a tolerancia és a diszkrimináció-mentesség alapelvei, és mélyülhessen a társadalmi, gazdasági és politikai integráció az Unió minden lakosa között;
30. sürgeti a tagállamokat, hogy tegyenek meg mindent annak érdekében, hogy a menekültek, a menedéért folyamodók, és a bevándorlók gyermekei megfelelően be tudjanak illeszkedni az oktatási rendszerbe;

⁽¹⁾ A homofób gyűlölet szította bűncselekményekre példa a londoni szögbomba (1999), a lengyelországi és a boszniai „LGBT Pride Marches” meglefelvonulások elleni támadások (2004), valamint a Sebastien Nouchet ellen elkövetett brutális támadás, akit Franciaországban elevenen gyújtottak fel saját szülővárosában (2004).

2005. június 8., szerda

Nemi alapon történő megkülönböztetés

31. rámutat, hogy a megkülönböztetés-ellenes hatályos jogszabályok ellenére a nők a mindennapi élet több területén továbbra is diszkrimináció áldozatai;
32. mély csalódottsággal jegyzi meg az egyenlő bánásmóddal kapcsolatos politikák negyedszázados fennállását követően, hogy a nemek között a fizetésben mutatkozó eltérés még alig csökkent; felhívja a Bizottságot, hogy 2005 vége előtt készítsen jelentést a nemek között a fizetésben mutatkozó eltérés helyzetről az egyes tagállamokban;
33. rámutat, hogy bár történt előrelépés a nők foglalkoztatása terén, és annak ellenére, hogy magasan képzettek, ugyanazért a munkáért még mindig kevesebb fizetést kapnak, mint a férfiak, és a munkáltatók továbbra is gyanakvással kezelik őket a terhesség és az anyaság miatt; szintén rámutat a szexuális zaklatás eseteire, amikor a nők a nyilvános megszégyenítéstől vagy az elbocsátástól félve nem mernek panaszt tenni;
34. kiemeli a nemek kérdésére történő összpontosítás jelentőségét minden hátrányos megkülönböztetésben részesülő csoport vonatkozásában, mivel ezen csoportok női tagjainak gyakran sajátos problémákkal kell szembenéznük;
35. felhívja az Európai Uniót és a tagállamokat, hogy dolgozzanak ki módszereket az etnikai hovatartozás és a nemek közötti összefüggés vizsgálatára, valamint a nőkkel és lányokkal szembeni megkülönböztetés számos formájának és a rájuk gyakorolt hatásainak megállapítására annak érdekében, hogy e módszerek alapján jogi eszközöket, politikákat és programokat lehessen kialakítani és végrehajtani;
36. felhívja a figyelmet arra a tényre, hogy azok a nők, akik valamilyen nemzeti kisebbséghez (különösen a roma/szinto kisebbséghez) tartoznak vagy bevándorlók a megkülönböztetés több hátrányos formájában részesülnek, ezért ilyen esetekben koherens politikai megközelítésre van szükség;
37. felhívja a tagállamokat és a Bizottságot, hogy tulajdonítsanak kiemelt jelentőséget a nemzeti és vallási kisebbségek női tagjainak, mivel gyakorta éri őket hátrányos megkülönböztetés nemcsak a többség, de saját kisebbségük tagjai részéről is; a tagállamoknak lépéseket és intézkedéseket kellene tenni az ilyen helyzetben lévő nők jogainak védelme érdekében; ezen intézkedések között szerepelhet a közösségi és nemzeti szinten mindenki, és különösen a nők számára garantált jogokkal kapcsolatos folyamatos információnyújtás a kisebbségek női tagjai részére;

A roma közösség

38. úgy ítéli meg, hogy ez a közösség különleges védelmet igényel, hiszen az Unió bővítésével az egyik legnagyobb kisebbség lett az EU-ban és mint közösség a történelem folyamán erősen marginalizálódott és néhány kulcsfontosságú területen nem tudott fejlődni és megjegyzi, hogy gyakran semmibe veszik és rossz hírbe hozzák a roma kultúrát, történelmet és nyelveket;
39. megállapítja, hogy a romák gyakran szembesülnek faji alapú elkülönítéssel és azzal a kockázattal, hogy gyakran tévesen helyezik el őket a szellemileg fogyatékosok számára fenntartott iskolákban, megkülönböztetést szenvednek el a lakhatás, az egészségügy és a közszolgáltatások területén, magas munkanélküliségi arányoktól szenvednek, és jogaikat a hatóságok is gyakran megtagadják tőlük és politikailag is alulképviselek;
40. örömmel fogadja a fent említett zöld könyv megjelenését, mely a bővítés utáni EU-ban élő romák problémáinak kezelésével foglalkozik, valamint a nemzeti hatóságok részére a romákat és más hátrányos helyzetű csoportok megsegítését szolgáló strukturális alapok felhasználásáról szóló munkaértekezlet megszervezéséről és a romák részére egy speciális bizottsági szakmai gyakorlat-tervezet bevezetéséről is említést tesz; bár úgy véli, hogy a legszembetűnőbb hátrányokat más módon is lehet kezelni, mint például:
- a beilleszkedést segítő közös, tagállamok közötti projektek alkalmazásával ott, ahol ezek a társadalmi csoportok élnek, hogy tíz éven belül meg lehessen szüntetni a romák legszembetűnőbb hátrányait,

2005. június 8., szerda

- a közös projektek az Európai Regionális és Fejlesztési Alapból történő finanszírozásának támogatásával,
- az adott ország, ahol ezek a társadalmi csoportok élnek, nyelvének elsajátításának és az általuk használt nyelv oktatásának támogatásával, mellyel erősíthetnék saját kultúrájukat és az önképüket,
- a munkahelyhez, lakáshoz, szociális ellátáshoz és nyugdíjhoz való hozzájutás segítségével;

Új és letelepedett bevándorlók

41. úgy ítéli meg, hogy a jelenlegi bevándorlók speciális diszkriminációt tapasztalhatnak, amely néhány tekintetben különbözik attól a diszkriminációtól, amivel az Európai Unióba letelepedő bevándorlók második, harmadik és negyedik generációjával érkező etnikai kisebbséghez tartozó EU állampolgárok szembeesülnek;

42. fontosnak tartja különbséget tenni a frissen bevándorolt kisebbségek, illetve azon hagyományos nemzeti és etnikai kisebbségek között, akik azon a terület bennszülöttei, ahol élnek;

43. úgy ítéli meg, hogy a bevándorolt kisebbségeknek leginkább a mielőbbi társadalmi integrációra van szüksége, többek között azáltal, hogy a tagállamok a honosítás folyamatát tovább egyszerűsítik, biztosítva azonban, hogy a beilleszkedés ne járjon nemkívánatos asszimilációval vagy káros következményekkel a területükön élő személyek kollektív identitástudatára nézve; úgy ítéli meg, hogy hasonlóan fontos minden uniós tagállamban született és élő személy állampolgársághoz való jogának elismerése;

Nyelvi kisebbségek

44. úgy ítéli meg, hogy különös figyelmet kell fordítani a nyelvi kisebbségekhez tartozó emberek csoportjaira, és felszólítja a Bizottságot, valamint a tagállamokat arra, hogy őket a Regionális vagy Kisebbségi Nyelvek Európai Chartájában, a nemzeti kisebbségek védelmét szolgáló európai keretegyezményben és a fent említett hágai és lundí ajánlásokban lefektetett elvekkel összhangban kezelje;

Az egyes tagállamok területein élő hagyományos vagy etnikai kisebbségek

45. úgy ítéli meg, hogy a hagyományos nemzeti kisebbségek problémái kezelésének a szubszidiaritás és az önkormányzatiság elvein alapuló döntéshozatalban történő hatékony részvétel az egyik leghatékonyabb módja, az Unión belüli legjobb gyakorlatot követve; ösztönzi azokat a tagállamokat, melyek még nem ratifikálták a nemzeti kisebbségek védelmét szolgáló európai keretegyezményt, hogy ezt késedelem nélkül tegyék meg;

46. úgy ítéli meg, hogy ezeknek a hagyományos nemzeti kisebbségi közösségeknek olyan különleges szükségleteik vannak, amelyek eltérnek az egyéb nemzetiségi csoportokétól, illetve, hogy magának az Uniónak megfelelőbb módon kell ezeket a szükségleteket figyelembe vennie, hiszen ezeknek a száma a bővítést követően jelentőssé vált;

A tagállamok területén tartósan letelepedett hontalan személyek

47. úgy ítéli meg, hogy azok a személyek, akik egyetlen államnak sem állampolgárai és állandó jelleggel laknak a tagállamokban, különleges helyzetben vannak az Unión belül, és kéri az érintett tagállamokat, hogy minden tőlük tehetően arra ösztönözzék ezeket a személyeket, hogy vegyék fel országuk állampolgárságát annak érdekében, hogy az EU állampolgárok teljes körű jogait élvezhessék;

2005. június 8., szerda

48. felhívja a tagállamokat, hogy alkalmazzák a nemzeti kisebbségek közeletben történő hatékony részvételével kapcsolatos azon elvet, amelyet a nemzeti kisebbségek védelmét szolgáló európai keretegyezmény 15. cikke, valamint az EBESZ lundi ajánlásai tartalmaznak a tagállamok területén élő hontalan személyekkel kapcsolatban és amely kulcsfontosságú integrációjukhoz, és felhívja őket arra hogy a lehető leggyorsabban egyszerűsítsék le és gyorsítsák fel a honosítási folyamatot, hogy minél előbb kiterjeszthessék az EU állampolgárságot azon személyek többségére, akik azt még nem birtokolják;

Jogalkotási intézkedések, melyeket az alkotmány szerződés hatályba lépése előtt kell megtenni

49. gratulál a Bizottság munkájához a 13. cikket illetően, és ösztönzi egy általános stratégia kidolgozásának folytatására az Unión belüli kisebbségeket érintő problémákkal kapcsolatosan a már meglévő diszkriminációellenes jogalkotás erősítésének folytatásával, és előre jelezve a további lehetséges intézkedéseket az alábbi szerződési cikkekre építve:

- a) a megkülönböztetés elleni politikával foglalkozó 13. cikk; felhasználva ezt a jogalapot, amely leginkább érinti a kisebbségek védelmét, az Európai Unió – tapasztalatára alapozva – tovább fejlesztheti a már bevezetett kezdeményezéseket, valamint erősítheti nemzeti kisebbségek védelmét szolgáló európai keretegyezmény különböző cikkeit, mint például a 3. cikk (1) bekezdését, 4. cikk (2) és (3) bekezdését, illetve a 6. és 8. cikket,
- b) a mozgásszabadságról és tartózkodási jogról szóló EK-Szerződés 18. cikke erős alapot szolgáltat a kisebbségi csoportok tagjainak mozgásának könnyítésére, ezáltal elkerülve elszigetelődésüket vagy újabb „gettók” kialakulását,
- c) az EK-Szerződés 49., 95. és 151. cikke erős alapot adhat az Európai Unión belül nemzeti kisebbségek védelmét szolgáló európai keretegyezmény 9. cikkében foglalt elvek – mint a szólásszabadság vagy annak a joga, hogy senki sem részesülhet hátrányos elbánásban a médiában - védelméhez,
- d) a bírósági együttműködéssel és segítségnyújtással foglalkozó EK-Szerződés 65. és EUSZ 31. cikkek, amelyek nemzeti kisebbségek védelmét szolgáló európai keretegyezmény 10. cikk (3) bekezdéséhez hasonló területet érintenek, kiemelkedően lényegesek a polgári vagy bűnügyi esetekben segítséget igénylő kisebbségi polgárok számára,
- e) a bevándorlás politikájával foglalkozó EK-Szerződés 62. cikke, amely befejezetlen maradt az Amszterdami Szerződés hatályba lépése után még hat évvel is (figyelmet kell fordítani a hosszú távú tartózkodási engedéllyel rendelkező bevándorlók társadalmi beilleszkedésre irányuló igényére),
- f) (g), (h), (i) és (j) pontjai a 137. cikk (1) bekezdésének – amelyek a harmadik nemzetek munkavállalásával, a munkaerőpiacról kizárt és társadalmi kirekesztés ellen harcoló egyének integrációjával foglalkoznak – erős alapot adnának a kisebbségekkel foglalkozó új kezdeményezéseknek,
- g) az oktatásban való részvétel segítésére irányuló EK-Szerződés 149. cikke az oktatáson keresztül hozzá tudná segíteni a kisebbségeket a társadalomba való beilleszkedéséhez, amellyel a nemzeti kisebbségek védelmét szolgáló európai keretegyezmény 12. és 14. cikkei foglalkoznak,
- h) a kultúrával és kutatással foglalkozó EK-Szerződés 151. és 163. cikkei fontosak lehetnek a kisebbségek közös programjainak fejlesztésében ezeken a területeken (mint ahogyan a nemzeti kisebbségek védelmét szolgáló európai keretegyezmény 12. cikkében is szerepel);

50. felhívja a Tanácsot, hogy jusson egyezsége a Bizottságnak a fajgyűlölet és az idegengyűlölet elleni harcról szóló tanácsi kerethatározatára vonatkozó javaslatáról⁽¹⁾; úgy ítéli meg, hogy a kerethatározat fontos lépés lesz az EU-ban bűncselekménynek tekintett fajgyűlölet/idegengyűlölet erőszak büntetőjogi elítélésében, és a fajgyűlölet/idegengyűlölet indíttatást súlyosbító körülményként ismeri el, mely hosszabb büntetés kiszabásához vezet; emlékeztet 2002. július 4-ei⁽²⁾ állásfoglalására, amely kedvezően nyilatkozott a javaslatról és üdvözlöi a Bel- és Igazságügyi Tanács 2005. február 24-i döntését, amely a korábban halogatótt kerethatározat újratárgyalásáról szól;

(1) HL C 75. E, 2002.03.26., 269. o.

(2) HL C 271. E, 2003.11.12., 558. o.

2005. június 8., szerda*Jövőbeni gazdasági és pénzügyi intézkedések*

51. figyelembe veszi, hogy az Európai Uniónak a tagállamok intézkedéseit helyi, regionális és nemzeti szinten is megfelelő finanszírozással kell támogatnia:

- a kisebbségi megkülönböztetés legyőzésére irányuló átfogó stratégia kidolgozásával a Strukturális Alapok, a Kohéziós Alap, az Európai Szociális Alap (ESF) és mindenekelőtt a Közösségi Esélyegyenlőségi Kezdeményezés segítségével,
- új kísérleti projektek és szolidaritási hálózat létrehozásával a Szerződés 50. bekezdésben említett cikkei és a harmadik országokkal – ahonnan a kisebbségek származnak – kötött kezdeményezések alapján,
- diszkriminációellenes hálózat létrehozásával Strukturális Alapokban és különösen az ESF-ben, valamint az ESF, mint a 2000/78/EK és a 2000/43/EK irányelv alkalmazására használt eszköz aktív támogatásával,
- a diszkriminációellenesség területén létrejövő transznacionális kezdeményezések és a társadalmi integráció újbóli finanszírozásával a PROGRESS programot létrehozó javaslat keretében (COM(2004)0488),
- annak megkönnyítésével, hogy az EK-Szerződés 13. cikke által hivatkozott személyeket képviselő nem kormányzati szervek hasznot húzhasanak a Strukturális Alapokból és különösen az ESF-ből;

ebben a szellemben sürgeti a tagállamokat, hogy delegálják a Strukturális Alappal kapcsolatos döntéshozó hatalmukat a regionális és helyi hatóságok felé, az Európai Unió decentralizációs politikájával összhangban;

Intézkedések alkalmazása és a visszacsatolási mechanizmus

52. üdvözli a Bizottság ezen területen tett legutóbbi kezdeményezéseit, melyek szerint:

- a Bizottsági elnöke által létrehozott alapvető jogok bizottsági csoportja, amely kiváltságos szerepet játszik a kisebbségek és a diszkrimináció-mentesség védelmében,
- 14 különböző bizottsági szolgálat képviselőjéből álló szolgáltatásközi csoport létrehozása;

53. felhív a közvetlen és közvetett megkülönböztetéssel kapcsolatos adatok gyűjtésére (vagyis a szegénység kockázata mellett élők, a foglalkoztatottak és a munkanélküliek, valamint az iskolázottság szintjének aránya a nemzeti kisebbségekhez tartozó emberek között), hogy biztosítani lehessen a tagállamok diszkriminációellenes és kisebbségvédelmi politikáinak hatékonyságáról szóló megfelelő visszajelzést;

54. felhívja a tagállamokat, hogy illesszék be a nemekkel kapcsolatos kérdést a fajgyűlölet, a faji alapon történő megkülönböztetés, az idegengyűlölet és ezekhez kapcsolódó intoleranciák megszüntetésére kialakított cselekvési tervükbe és különösen, hogy alakítsanak ki egy a nemek közti különbségeket figyelembe vevő és nemekre jellemző irányelveket és jelzőket dolgozzanak ki és használjanak nemektől független adatokat minden szinten;

55. sürgeti speciális egységek felállítását a tagállamok és a csatlakozó, valamint a tagjelölt országok bűnüldöző szervein belül a fajgyűlölet által motivált szabálysértések és a fajgyűlölő csoportok tevékenységének visszaszorítására; ezeknek az egységeknek olyan rendszereket kell felállítaniuk, amelyek monitorozzák, osztályozzák, nyilvántartják, és figyelemmel kísérik a tudomásukra hozott rasszista incidenseket; javasolja, hogy az adatvédelmi biztosítékokkal összhangban, valamint a bűnüldöző szervekkel (mint például a rendőrséggel és az állami büntetőeljárású szolgálatokkal) karöltve az EUMC fejlessze tovább a rasszista incidensekkel kapcsolatos adatok gyűjtésére vonatkozó iránymutatásokat; bátorítja a rasszista bűncselekményekkel/áldozatvizsgálatokkal kapcsolatos adatok összegyűjtésére szolgáló alternatív mechanizmusok kidolgozását;

56. felhívja a tagállamokat, hogy biztosítsák, hogy a közszolgáltatásban és a tanácsadásban dolgozó alkalmazottak ismerjék az etnikai kisebbségekhez tartozó nőket és a női bevándorlókat érintő sajátos kérdéseket, valamint hogy ezen alkalmazottak részesüljenek a nemi vonatkozásokat figyelembe vevő rasszizmus elleni képzésben;

2005. június 8., szerda

57. megerősíti azon meggyőződését, hogy az emlékeztetés és felvilágosítás nagyban hozzájárulhat ahhoz, hogy az intolerancia, a diszkrimináció és a rasszizmus eltűnhessen, valamint sürgeti a Tanácsot, a Bizottságot és a tagállamokat, hogy erőteljesebben harcoljanak az antiszemitizmus és a fajgyűlölet ellen a felvilágosítás támogatásával, és azáltal, hogy:

- növelik a kapacitást a diszkrimináció hatékony megelőzése és kezelése érdekében. Ehhez a szervezetek fellépési eszközeinek hatékonyságát különösen növelni kell az információ és a bevált gyakorlatok európai szintű cseréjén és hálózatán keresztül, miközben számításba kell venni a diszkrimináció különböző megnyilvánulási formáinak jellegzetességeit;
- népszerűsítik azokat az értékeket és gyakorlatokat, melyek alátámasztják a diszkrimináció elleni harcot, ezt szolgálják a felvilágosító kampányok is, hiszen a diszkrimináció megelőzése épp olyan fontos, mint a hátrányos megkülönböztetés elleni harc;
- bátorítják a tanárok olyan módon történő képzését, hogy egyaránt könnyebb legyen számukra oktatni az iskolában a fajgyűlölet, az antiszemitizmus és a türelmetlenség elleni küzdelem szükségességét, valamint elismerni a különösen a bevándorlásból fakadó kulturális sokszínűség előnyeit;

58. felkéri a tagállamokat, hogy vezessenek be diszkrimináció-ellenes jogszabályokat, beleértve az EK-Szerződés 13. cikkén alapuló pozitív intézkedéseket, melyek figyelembe veszi a nemekkel kapcsolatos vonatkozásokat;

59. meggyőződése, hogy a másodlagos elvekkel összhangban szoros együttműködés szükséges a kisebbségi csoportok és a helyi, regionális, nemzeti és európai intézmények képviselői között a következőket figyelembe véve:

- egyértelmű teljesítményértékelés, vagyis az ellenőrzés lehetősége, hogy a tevékenységek megfelelnek-e a korábban meghatározott normáknak,
- a koordináció nyitottsága, különféle tagállamok hatóságainak és az európai intézmények képviselőinek részvételével és a bevett gyakorlat tapasztalatcseréjével;

60. figyelembe véve az EK-Szerződés 262. és 265. cikkét, felkéri a Régiók Bizottságát és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságot, hogy mondjanak véleményt a jelen állásfoglalásban felvetett kisebbségvédelmi és a megkülönböztetés elleni politikákról; arra biztatja a két bizottságot, hogy 2006 közepéig készítsék el ezt a véleményt, és koncentráljanak arra a speciális szerepkörre, amelyet a regionális és a helyi hatóságok, valamint a szervezett civil társadalom különböző gazdasági és társadalmi összetevői játszhatnak;

61. kiemelkedően fontosnak tekinti, hogy az Alapvető Jogok Ügynöksége az európai intézményekkel való együttműködés hasznos eszközévé váljon, szoros összhangban maradván az alapvető jogokkal foglalkozó nemzeti intézményekkel; az Alapvető Jogok Ügynökségének szintén figyelemmel kellene kísérnie a határozatban kiemelt politikák hatásait, és rendszeresen jelentenie azt az Európai Parlamentnek valamint a nemzeti parlamenteknek;

62. felkéri a Bizottságot arra, hogy kezdje meg a 2000/43/EK és a 2000/78/EK irányelv bevezetésének áttekintését azzal a céllal, hogy az Európai Unió hátrányos megkülönböztetés-ellenes intézkedéseit erősítse, és hogy szervezzon egy nagyszabású konferenciát az érintett szereplők részvételével, különösen a politikai képviselőket és a nemzeti, regionális és helyi közintézmények, nem kormányzati szervezetek és szövetségek képviselőit beleértve, akik ezen a területen folytatják tevékenységüket;

*
* *

63. utasítja az elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, a tagállamok, valamint a csatlakozó és a tagjelölt országok kormányainak és parlamentjeinek, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak, és a Régiók Bizottságának.